

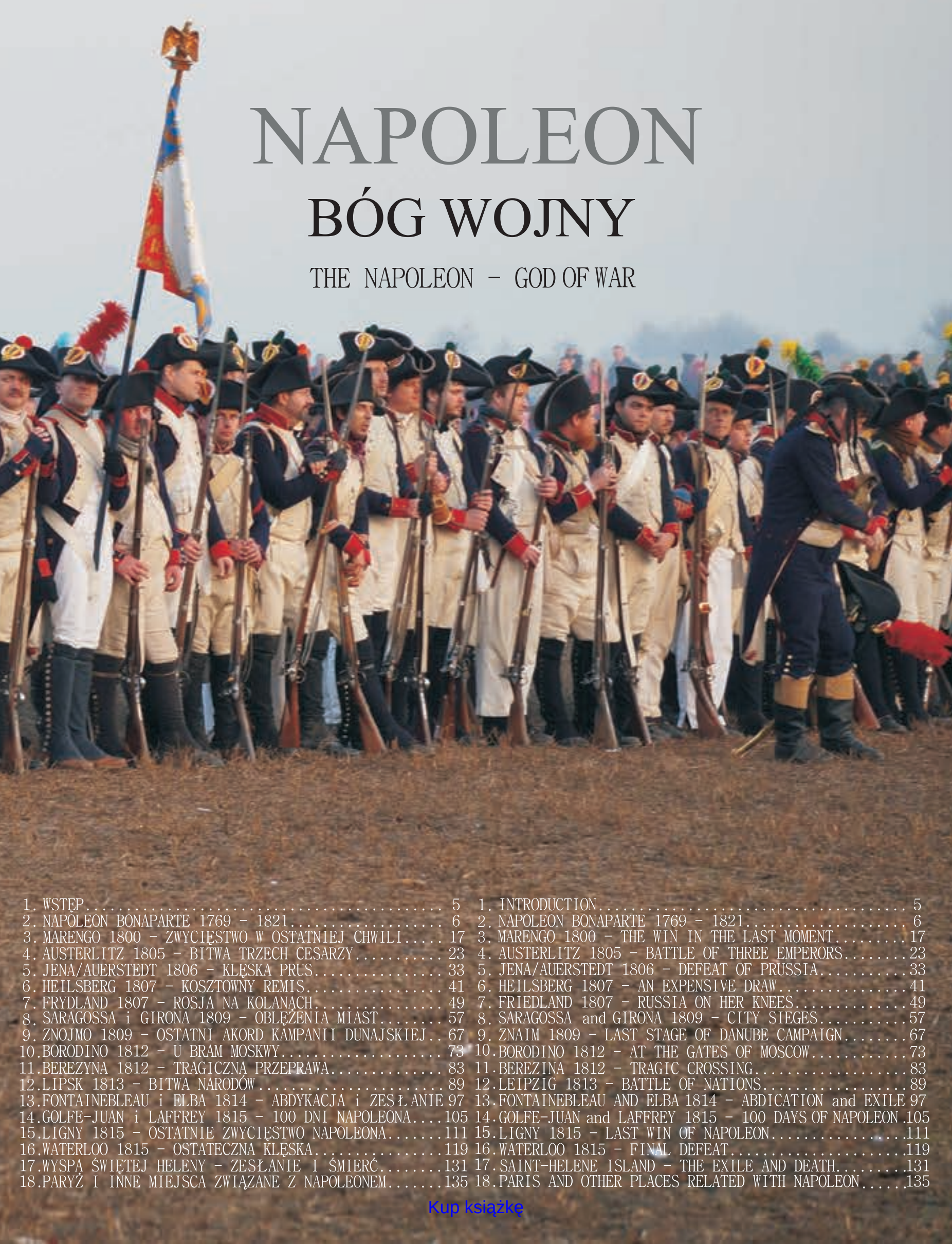
NAPOLEON

BÓG WOJNY

THE NAPOLEON – GOD OF WAR

JAKUB WRÓBEL

A photograph of Napoleonic soldiers in formation, wearing white tunics and dark blue breeches, holding long rifles. A flag is visible on the left. The background is a hazy, overcast sky.

NAPOLEON

BÓG WOJNY

THE NAPOLEON – GOD OF WAR

1. WSTĘP.....	5	1. INTRODUCTION.....	5
2. NAPOLEON BONAPARTE 1769 – 1821.....	6	2. NAPOLEON BONAPARTE 1769 – 1821.....	6
3. MARENGO 1800 – ZWYCIĘSTWO W OSTATNIEJ CHWILI.....	17	3. MARENGO 1800 – THE WIN IN THE LAST MOMENT.....	17
4. AUSTERLITZ 1805 – BITWA TRZECH CESARZY.....	23	4. AUSTERLITZ 1805 – BATTLE OF THREE EMPERORS.....	23
5. JENA/AUERSTEDT 1806 – KLĘSKA PRUS.....	33	5. JENA/AUERSTEDT 1806 – DEFEAT OF PRUSSIA.....	33
6. HEILSBERG 1807 – KOSZTOWNY REMIS.....	41	6. HEILSBERG 1807 – AN EXPENSIVE DRAW.....	41
7. FRYDLAND 1807 – ROSJA NA KOLANACH.....	49	7. FRIEDLAND 1807 – RUSSIA ON HER KNEES.....	49
8. SARAGOSSA i GIRONA 1809 – OBLĘŻENIA MIAST.....	57	8. SARAGOSSA and GIRONA 1809 – CITY SIEGES.....	57
9. ZNOJMO 1809 – OSTATNI AKORD KAMPANII DUNAJSKIEJ..	67	9. ZNAIM 1809 – LAST STAGE OF DANUBE CAMPAIGN.....	67
10. BORODINO 1812 – U BRAM MOSKWY.....	73	10. BORODINO 1812 – AT THE GATES OF MOSCOW.....	73
11. BEREZYNA 1812 – TRAGICZNA PRZEPRAWA.....	83	11. BEREZINA 1812 – TRAGIC CROSSING.....	83
12. LIPSK 1813 – BITWA NARODÓW.....	89	12. LEIPZIG 1813 – BATTLE OF NATIONS.....	89
13. FONTAINEBLEAU i ELBA 1814 – ABDYKACJA i ZESŁANIE	97	13. FONTAINEBLEAU AND ELBA 1814 – ABDICATION and EXILE	97
14. GOLFE-JUAN i LAFFREY 1815 – 100 DNI NAPOLEONA....	105	14. GOLFE-JUAN and LAFFREY 1815 – 100 DAYS OF NAPOLEON	105
15. LIGNY 1815 – OSTATNIE ZWYCIĘSTWO NAPOLEONA.....	111	15. LIGNY 1815 – LAST WIN OF NAPOLEON.....	111
16. WATERLOO 1815 – OSTATECZNA KLĘSKA.....	119	16. WATERLOO 1815 – FINAL DEFEAT.....	119
17. WYSPA ŚWIĘTEJ HELENY – ZESŁANIE I ŚMIERĆ.....	131	17. SAINT-HELENE ISLAND – THE EXILE AND DEATH.....	131
18. PARYŻ I INNE MIEJSCA ZWIĄZANE Z NAPOLEONEM.....	135	18. PARIS AND OTHER PLACES RELATED WITH NAPOLEON.....	135

NAPOLEON BONAPARTE 1769 – 1821

Napoleon urodził się 15 sierpnia 1769 w Ajaccio na Korsyce jako drugi syn niezamożnego szlachcica. Miał czterech braci i trzy siostry. W 1779 został zapisany do kolegium przy seminarium w Autun, gdzie poznawał tajniki języka francuskiego. Nie nauczył się już poprawnej wymowy języka francuskiego i mówił z korsykańskim akcentem. Dzięki gubernatorowi Korsyki, w kwietniu 1779 roku został przyjęty do szkoły wojskowej w Brienne-le-Chateau. Od 1784 kontynuował dalszą naukę w Ecole Militaire w Paryżu. Po zakończeniu nauki w 1786 roku już ze stopniem podporucznika został przydzielony do służby w artylerii. Po śmierci swojego ojca zajął się całą rodziną i osobiście bratem Ludwikiem, który z nim mieszkał w różnych koszarach i pobierał od niego lekcje. Po wybuchu rewolucji francuskiej nie od razu opowiedział się po jej stronie. W kwietniu 1791 roku został już awansowany na porucznika. Wkrótce został mianowany kapitanem artylerii sił rewolucyjnych Francji podczas oblężenia Tulonu. Mając zaledwie 24 lata został mianowany generałem brygady. Później przez Komitet Ocalenia Publicznego został przydzielony do wojsk artyleryjskich w Armii Włoch. Po upadku jakobinów znalazł się w więzieniu. Później został bez przydziału. W międzyczasie wrócił na Korsykę, gdzie angażował się w proces autonomii. Wkrótce odznaczył się w czasie tłumienia rojalistycznego powstania w Paryżu 13 vendemiaire'a (5 października 1795 roku). Po tych wszystkich wydarzeniach został mianowany naczelnym dowódcą wojsk wewnętrznych i generałem dywizji. Wkrótce 9 marca 1796 roku poślubił owdowiałą Józefinę de Beauharnais. Kilka dni po ślubie z Józefiną Napoleon objął dowództwo nad wojskami francuskimi walczącymi w Italii z Austriakami. Odnosił on sukcesy militarne pokonując zarówno Sardyńczyków jak i Austriaków i narzucił im pokój we włoskim Campo Formio w 1797 roku. Pod jego rozkazami służyły już legiony polskie generała Jana Henryka Dąbrowskiego. W 1798 roku doszło do wyprawy egipskiej. Po sukcesach jakim było zajęcie Malty i Dolnego Egiptu, bitwie lądowej pod Abukirem oraz pod Piramidami, nastąpiły niepowodzenia i porażki. Napoleon wrócił do Francji i wziął udział w przewrocie 18 brumaire'a (9 XI 1799), który otworzył mu drogę do władzy nad Francją. Jako jeden z trzech konsuli a później już samodzielnie dokonał wielu reform. 1804 roku koronował się w Paryżu na cesarza Francuzów. Rządy Napoleona były zdominowane przez szereg wojen prowadzonych przez 10 lat. W 1805 roku po fiasku planów inwazji na Wielką Brytanię

Napoleon skierował swoją Wielką Armię przeciwko wojskom III koalicji antyfrancuskiej. Najpierw w dniach 16-19 października 1805 pokonał wojska austriackiego generała Macka pod Ulm a później pod Austerlitz 2 grudnia 1805 roku pokonał zdecydowanie połączone siły rosyjsko-austriackie. Bitwa rozpoczęła się wcześniej, bo o 7 rano atakiem sił austriacko-rosyjskich na prawe, rozmyślnie osłabione przez Napoleona prawe skrzydło francuskie, zajmujące swoje pozycje w pobliżu wsi Telnice i Sokolnice. Wykorzystując związanie wielkich sił nieprzyjaciela przez Davouta, około 9.00 rano Napoleon rzucił do ataku na Wzgórza Prackie dwie dywizje korpusu Soult, które po dwugodzinnej walce zmusiły nieprzyjaciela do pośpiesznego odwrotu. Car Aleksander chcąc ratować sytuację rzucił do walki najlepsze oddziały gwardii. Wtedy Napoleon rzucił do walki swoją gwardię - szwadrony mameluków i strzelców konnych. Rosyjskie wojska zostały przez to mocno zdziśiatkowane i zmuszone do panicznego odwrotu przez zamrożone stawy. Klęska rosyjska była całkowita. 4 grudnia 1805 roku doszło szybko do rozejmu a później 26 grudnia do traktatu pokojowego w Preszburgu (Bratysława). Politycznym skutkiem był rozpad Świętego Cesarstwa Rzymskiego.

Pomnik Napoleona w Ajaccio na wyspie Korsyka. (Poniżej) Dom, gdzie Napoleon się urodził
 Napoleon's monument in Ajaccio on the Corsica island. (Below) House, where Napoleon was born

Pałac Malmaison w Paryżu - siedziba Józefiny i Napoleona od 1799 roku. Od 1804 Napoleon przeniósł się do pałacu Tuileries w Paryżu. Chociaż często wracał do Malmaison aż do rozvodu w 1809 roku

Malmaison palace in Paris - the seat of the Josephine and Napoleon from 1799. From 1804 Napoleon moved to Tuileries palace in Paris. Although he often returned to Malmaison until his divorce in 1809

[Kup książkę](#)

Warta przy pomniku Napoleona w mieście Spinetta. Bitwa pod Marengo była decydująca w życiu Napoleona i w tworzeniu jego mitu. Pod Marengo przeciwko drugiej koalicji młody generał samodzielnie dowodził oddziałami francuskimi i wtedy zabłysnął jego geniusz militarny

Sentinel near Napoleon's monument in the city Spinetta. Battle of Marengo was decisive in Napoleon's life and creating his myth. At Marengo against second coalition young general independently commanded the French troops and then his military genius shone

AUSTERLITZ 2 GRUDNIA 1805 – BITWA TRZECH CESARZY

AUSTERLITZ DECEMBER 12, 1805 – BATTLE OF THREE EMPERORS

Zdjęcia/photos: Jakub Wróbel, Jean-Francois Darius

23

Obraz Francois Gerarda przedstawiający generała Jeana Rappa pokazującego Napoleonowi zdobyczne chorągwie nieprzyjaciela. Rapp miał wtedy rzec “Niejedna panna zapłacze jutro w Petersburgu” odnosząc się do faktu, że pod Austerlitz zginęło wielu zacnych kawalerzystów rosyjskich

A painting of Francois Gerard presents the General Jean Rapp showing captured enemy banners to Napoleon. Rapp was then supposed to say “Many ladies will cry tomorrow in Petersburg” referring to the fact that many noble Russian cavalymen died at Austerlitz

Cesarstwo
Francuskie/
French Empire
Dowódca/Commander:
Napoleon Bonaparte
Siły/Forces:
72 000
Straty/Losses:
9 000:

Imperium
Rosyjskie
Cesarstwo Austriackie/
Russian and Austrian
Empire
Dowódcy/Commanders:
Michaił Kutuzow
Jan I Liechtenstein
Siły/Forces:
93 000
Straty/Losses:
17 500:

[Kup książkę](#)

Piechota austriacka. (Poniżej) Francuski oficer liniowy i generał
Austrian infantry. (Below) French line officer and general

Wojska pruskie wspierał kontyngent saski. (Poniżej) Wojska pruskie w szeregu
Prussian troops were supported by a saxon contingent. (Below) Prussian troops in a row

Napoleon ze swoim sztabem. (Poniżej) Rosyjski dowódca Michaił Kutuzow z kozakami stanowiącymi jego straż
 Napoleon with his staff. (Below) Russian commander Mikhail Kutuzov with cossacks, standing his guard

“Żołnierze! Przed wami bitwa, której tak bardzo pragnęliście. Od was zależy zwycięstwo, które jest nam tak bardzo potrzebne. (...) Sprawcie się tak jak pod Austerlitz, Frydlandem i Witebskiem. Niech wasi najpóźniejsi potomkowie wspominają z dumą: oni byli w tej wielkiej bitwie pod murami Moskwy!”

Rozkaz Napoleona przed bitwą

“Soldiers! Before you is the battle you so longed for, from you depends the victory that we need very much. (...) Do as you did in Austerlitz, Friedland, Witebsk. Let your latest descendants remember with pride: they were in that great battle at the walls of Moscow

Napoleon's order before the battle

[Kup książkę](#)

Polacy dzielnie walczą pod Stachowem

Poles bravely fighting near Stachow

"Francuzi zawsze, gdy im ciężko szło, nas posyłali. Kiedy przyszło nacierać na nieprzyjaciela, to nas naprzód postavili, a kiedy armia rejterować musiała, to nas w tyle zostawiano. Zawsze tam, gdzie największe niebezpieczeństwo."

Andrzej Daleki,
żołnierz 9 Pułku Piechoty

"The French, when they always had a hard time, sent us. When it came time for them to rub, the set us first against the enemy and when the army had to retreat, we were left behind. Always where the greatest danger is."

Andrzej Daleki,
soldier of 9th Regiment of Infantry

"Tymczasem cesarz z gwardią i resztą wojska francuskiego puścił się traktem wileńskim, walczących tylko Polaków za sobą zostawując."

Jan Henryk Dąbrowski

"Meanwhile the emperor and his guard and the rest of the French army had let loose along the Vilnius route, leaving only Poles fighting behind."

Jan Henryk Dombrowski

Pułk Grenadierów Gwardii to elita armii francuskiej. (Poniżej) Napoleon razem z marszałkiem Joachimem Muratem i Michele Neyem

Grenadier Guard Regiment is a elite of French army. (Below) Napoleon with marshals Joachim Murat and Michel Ney

*"Żołnierze, starzy
towarzysze broni,
z którymi zawsze
szedłem drogą honoru,
musimy się teraz rozstać,
mógłbym nadal pozostać
wśród was, ale trzeba
było nadal prowadzić
okrutną wojnę.
(...) Chciałbym uścisnąć
was wszystkich, pozwólcie
że ucałuję ten sztandar,
który jest waszym
symbolem."*

Napoleon do swoich
żołnierzy

*"Soldiers, old
comrades-in-arms
with whom i have
always walked the path
of honor, we must
part now, i could still stay
with you but a cruel war
that to be waged.(...) I
would like to hug you all,
let me kiss this banner
that is your symbol"*

Napoleon to his soldiers

[Kup książkę](#)

*"Waterloo,
Waterloo,
Waterloo,
ponura
równina
jak fala
gotująca
się w
przepelnionej
urnie."*

Victor Hugo
"Nędznicy"

*"Waterloo,
Waterloo,
Waterloo,
gloomy
plaine,
like a wave
boiling
in an
overfilled
urn."*

Victor Hugo
"Miserables"

Brytyjski
czworobok

British
quadrangle

Brytyjczycy
w linii

British in line

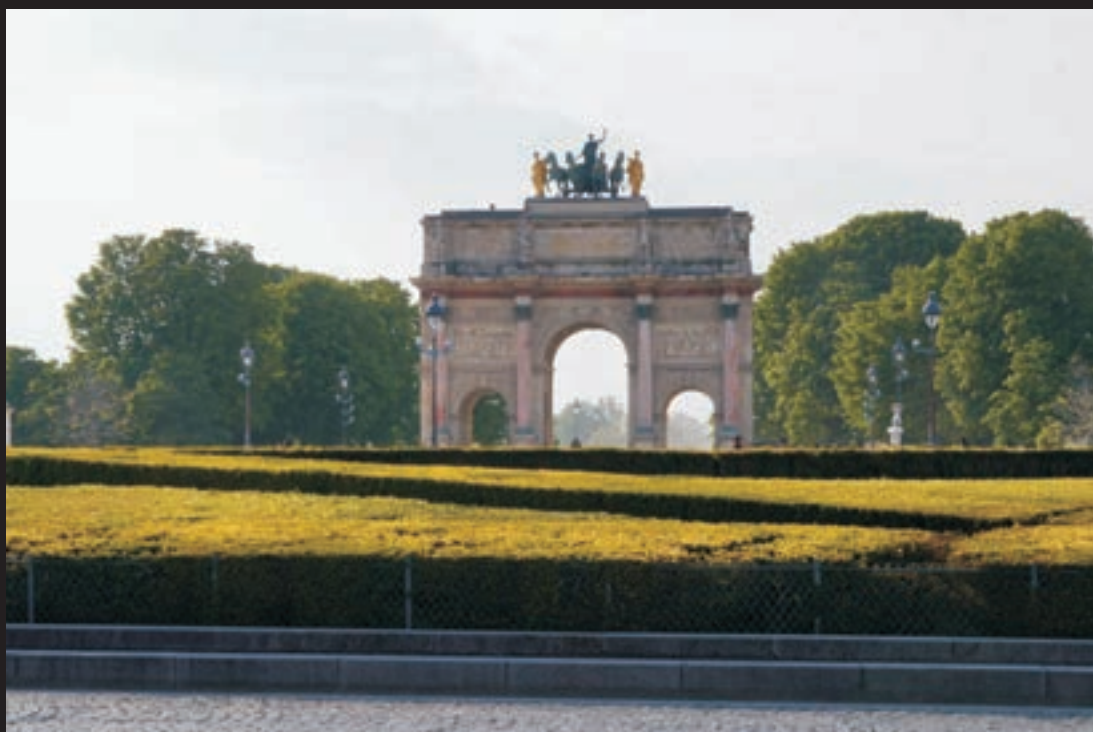
Szarża Neya
na brytyjskie
czworoboki
zakończyła się
niepowodzeniem

Ney's charge
at british
quadrangles
ended in failure

[Kup książkę](#)

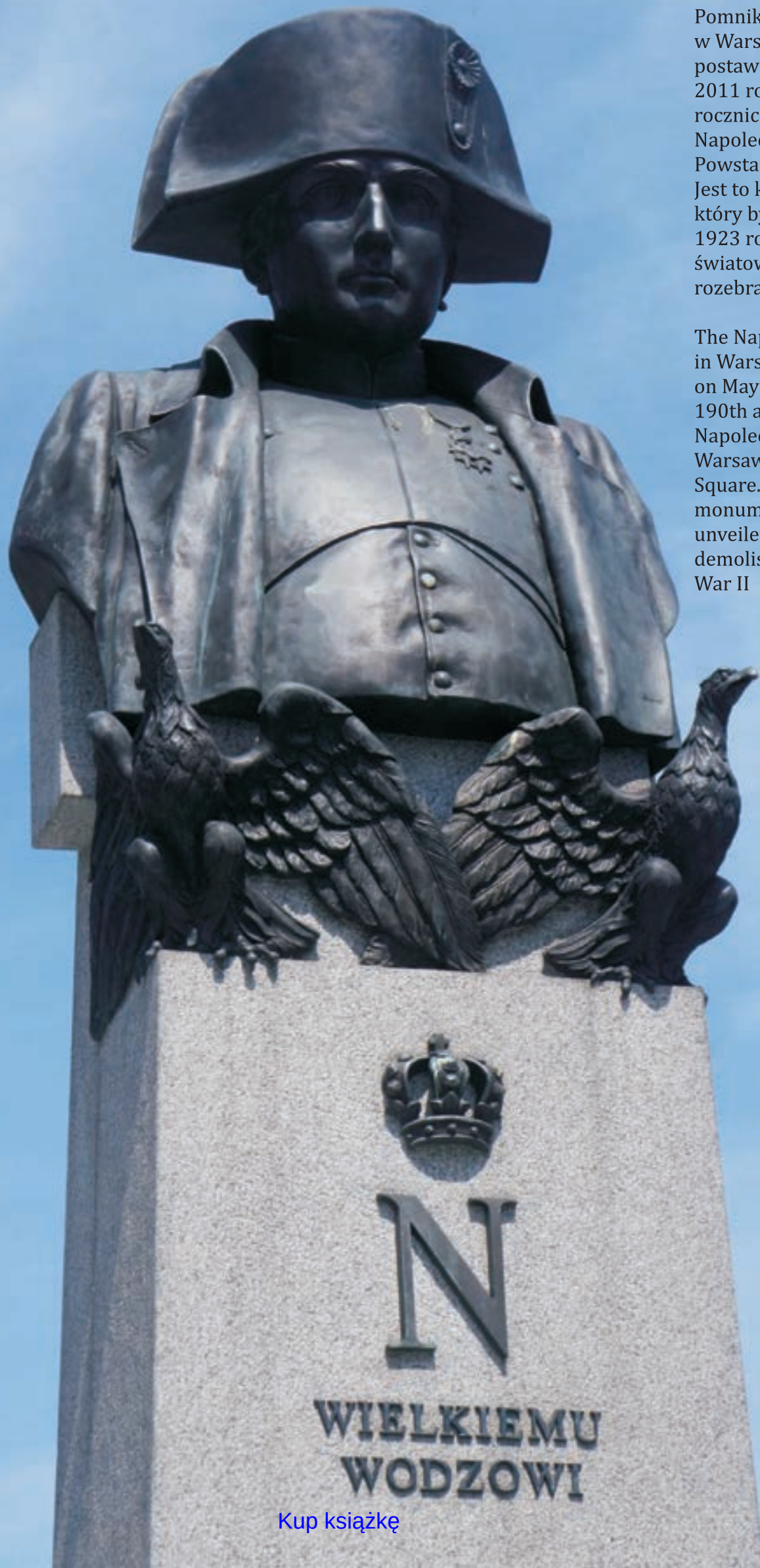

Łuk Triumfalny Carrousel został zaprojektowany na zlecenie Napoleona i wzorowany był na Łuku Konstantyna w Rzymie. Upamiętnia on bitwę pod Austerlitz, poddanie Ulm, pokój w Preszburgu i traktaty tylżyckie. Budowę przeprowadzono w latach 1806-1808. Początkowo na szczycie łuku były ustawione cztery konie z fasady weneckiej bazyliki świętego Marka, ale zostały zwrócone Wenecji w 1815 roku i zastąpione przez kwadrygę zaprojektowaną przez Francois Bosio. Sam łuk został zaprojektowany przez Charlesa Perciera i Pierre'a Fountaine'a

Triumphal Arch of Carrousel was designed at request of Napoleon and was based on arch of Constantine in Rome. He commemorates of Battle of Austerlitz, Surrender of Ulm, Peace in Pressburg and Treaty of Tylsit. Construction was carried out in 1806-1808. Initially at the top of arch were set four horses from the facade of the Venetian basilica of Saint Mark, but they were returned to Venice in 1815 and replaced trough the quadriga designed by Francois Bosio. The arch was designed by Charles Percier and Pierre Fontaine

Pomnik Napoleona w Warszawie postawiony 5 maja w 2011 roku w 190 rocznicę śmierci Napoleona na Placu Powstańców Warszawy. Jest to kopia pomnika, który był odsłonięty w 1923 roku, a po II wojnie światowej został rozebrany

The Napoleon Monument in Warsaw was erected on May 5, 2011, on the 190th anniversary of Napoleon's death, at Warsaw's Insurgents Square. It is a copy of the monument that was unveiled in 1923 and was demolished after World War II

Nikt inny jak Napoleon zmienił bieg dziejów i doprowadził do przetasowań na mapie politycznej Europy a przede wszystkim był geniuszem militarnym, który doprowadził do wielu zwycięstw. Album pokazuje 12 kluczowych bitew, które stoczył Napoleon od zwycięstwa pod Marengo do klęski pod Waterloo.

Non other than Napoleon changed the course of history and led to reshuffles on the political map of Europe and, above all, was a military genius, which led to many victories. The album shows the 12 key battles that Napoleon fought from his victory at Marengo to his defeat at Waterloo.

O autorze:
Jakub Wróbel
ur. 2 września 1979
w Warszawie,
absolwent
Państwowej Wyższej
Szkoły Filmowej
Telewizyjnej
i Teatralnej w Łodzi.
Filmowiec, fotograf,
grafik, z zamiłowania
historyk

About author:
Jakub Wróbel
born in September 2,
1979 in Warsaw,
graduate National
School of Film,
Television and Theater
in Lodz in Poland.
Filmmaker, photographer,
graphic designer,
historian by passion

Kup książkę